ދި ވެހި ބަސް
ދިވެހިން ދިވެހި ބަސް ދެކެ ފޫހިވަނީ
އަލް އު ސްތާ ޒު ޙަސަ ން ޒަހީނު
ދި ވެހި ބަހަކީ ދި ވެހި ންގެ މާ ދަރީ ބަހެ ވެ. ދި ވެއް ސަ ކަށް ވީތީ ފަޚު ރުވެރި އާ އި ލާ ގެ މެމް ބަރުންނާއި ގޭބީސީ ގެ މެމް ބަރުން ނެވެ. މި އެދު ރުގެއި ން
ވާ ންޖެހޭ ބަހެ ވެ. ދު ނި ޔޭގެ އެހެ ން ބަސްތަކާ އަޅާ ބަލާ އި ރު މު އް ސަ ނދި ދި ވެހި ބަސް ދަސްކު ރުމަށް ދެވޭ މެސެޖަކީ ކޮބައި ތޯ އެވެ؟ ދި ވެހި
އެތައް ސި ފައެއް ލި ބި ފައި ވާ މަންމަ ބަހެ ވެ. ވަކި ޚާ އް ޞަ އަކު ރަކާ އި އަޑު ތަކާ އި ، ދި ވެހި ލަފު ޒު ތަކާ އި ، ދި ވެހި ނަންތައް އަޅު ގަނޑު މެންގެ
އަޑު ތަކެ އް ލި ބި ފައި ވާ ފަޚު ރުވެރި ބަހެ ވެ. އެހެ ންނަމަވެސް މި ހު ރި ހާ ދަރި ންނަށް އަޑު އި ވޭ ބާ ވައެވެ؟ ބޮޑު ދައި ތައާ އި ، ތި އް ތި ބެ އާ އި ،
ފަޚު ރަކާ އި ޝަ ރަފެއް ލި ބި ފައި ވީނަމަވެސް ދި ވެހި ން ދި ވެހި ބަސް ތު އް ތު ބެ އަށް ގޮވާ ލާ އަޑު ގޭތެރެއި ން އި ވޭބާ އެވެ؟ ”އާ ފަލާ އި ދޮންކޭލާ އި ،
“ ؟
ދެކެ ފޫ ހި ވާ ން ފަށައި ފި އެވެ. ކަނޑު މަހާ އި ފަރުމަހު ގެ ބާ ބަތް ތައް ގޭގެ ކާ މޭޒަށް ނަގާ ތޯ އެވެ
”މަންމަ އާ އި ބައް ޕަ“ އެކު ދި ންގެ ތި ބޭތޯ އެވެ؟ އަމި އް ލަ ނަފު ސާ މި
ސަ ބަބެ އް ނެތި އެއް ނޫނެވެ. ސަ ބަބު ތައް ބައި ވަރެވެ. ދި ވެހި ބަސް ސުވާ ލު ތައް ކޮށް ލަބަލާ ށެވެ. ޖަވާ ބު ލި ބު ނީ ކި ހި ނެއް ތޯ އެވެ؟
އު ގަންނައި ދި ނުމާ އި ދަސްކު ރުމު ގެ ހު ރި ހާ މަރުޙަލާ އެއް ގައި ވެސް
މައް ސަ ލަތައް ފު ނި ޖެހި ފައެވެ. ދި ވެހި ބަހަށް ދޭ ސަ މާ ލު ކަން
ކު ޑަވު މާ އި ، ބަހު ގެ ހި މާ ޔަތު ގައި ކު ރެވޭ މަސަ އް ކަތް ތައް ޒަމާ ނާ
ނުގު ޅު މާ އި ، ޓެކް ނޮލޮޖީ ކު ރި އަރައި ، އަޅު ގަނޑު މެން ގޮވައި ގެން
ދަތު ރު ފަށާ ފައި ވާ އި ރު، ބަހު ގެ ދު ވެލި އެސަ ފަށް ނާދެވު މަކީވެސް
ގޮންޖެހު މެކެ ވެ. މި އީ ވަރަށް އާ ދައި ގެ ދެތި ން ވާ ހަކައެކެ ވެ.
އަޅު ގަނޑު މެންގެ ގެތަކު ން ބޭރަށް ނުކު ންނަމާ ތޯ އެވެ! ތަފާ ތު އެހެ ން
މަންޒަރެއް ފެނޭތޯ އެވެ؟ ވަށައި ގެންވާ ފި ހާ ރަތަކާ އި ، ވަށައި ގެން ފެންނަ
ބި ލް ބޯ ޑު ތަކާ އި ، އި ންފާ ރުތައް ”ފަރުމާ ކޮށް ދޭ“ އި ޝް ތި ހާ ރުތަކު ން
ދެނީ ކޮން މެސެޖެއް ތޯ އެވެ؟ ދި ވެހި ބަހަށް ދި ވެހި ންގެ ޝަ އު ގާ އި ،
ލޯ ބި ހު ރި ވަރު ކި ތަންމެ ރަނގަޅަށް ކަށް ވެސް މި އި ން ދައް ކު ވައި ދެއެވެ.
ދި ވެހި ބަސް ދަސްކު ރުގެ ފު ރަތަމަ މަރުޙަލާ އަޅު ގަނޑު ފަށާ ނީ އެންމެ ކު ޑަމި ނުން އޮލި ންޕަހު ގައި އަޅު ވާ ދި ވެހި ފި ލް މު ގެ ނަމު ން
ކު އް ޖެއް ގެ ފު ރަމަތަ މަދަރުސާ އި ންނެވެ. އެ މާ ހައު ލަކީ ދި ވެހި ފެށި ގެން، އާ ންމު ޚި ދު މަތު ގެ ގޮތު ގައި ދެވޭ ޚި ދު މަތް ތަކު ގެ މެސެޖް ތައް
ގޭބީ ސީ ތަކެ ވެ. އެތަންތަނުގެ އެދު ރުންނަކީ މައި ންބަފައި ންނާއި ވެސް ފޯ ރުކޮށް ދީފައި ވަނީ އި ނގި ރޭސި ބަހު ން ނޫންތޯ އެވެ.
ޖަމާޢަތުގެ ޚަބަރު 8 ޖު ލައި 2015

ދި ވެހި ބަސް
“ ސަ ބަބަކަށް ވަނީ އެއީ މީހު ން ބި ނާކު ރުމު ގެ މައި ސޯބަށް ވާ ތީއެވެ.
”ސަ އް ތައި ންސަ އް ތަ ދި ވެހި ބޭންކު ން ފެށި ގެން އެނޫން
“ މި އަދު ގެ ސްކޫ ލު މާ ހައު ލަށް ބެ އް ޔަސް ކަންހު ރީ ހަމަ މި ފަދަ
ޚި ދު މަތް ތަކު ގައި ފު ރަންޖެހޭ ފޯ މު ވެސް ”ދި ވެއް ސަ ކަށް ފު ރުމަކީ
ގޮތަކަށެވެ. ސްކޫ ލު ގެ ހަތަރުފާ ރުން އެތެރެވު މު ން އަޅު ގަނޑު މެންގެ
ދަތި ކަމެކެ ވެ. ޚި ދު މަތެއް ހޯ ދަން ތަނަކަށް ދާ ނަމަ، މަށް ދި ވެހި ބަހު ން
ދަރި ން ދި ވެހި ބަހު ން ވާ ހަކަ ދެއް ކު މަކީ ”މަނާ“ ކަމެކެ ވެ.
ވާ ހަކަ ދައް ކައި ގެން ފަހު މު ވު މަކީ ދަތި ކަމެކެ ވެ. ދެ ލަފު ޒު ން އެއް ލަފު ޒު
“ މު ދައް ރި ސުންނާއި ސުޕަވައި ޒަރުންނަށް މު ޙާ ތަބު ކު ރަން ޖެހޭނީ
އި ނގި ރޭސި ބަހު ން ބޭނުން ނުކޮށް ފި ނަމަ އެމީހަކީ ”ކަޓު މީހެ ކެ ވެ.
އި ނގި ރޭސި ބަހު ން ނޫންތޯ އެވެ.
ސެމި ނަރތަކާ އި މަސަ އް ކަތު ބައް ދަލު ވު ންތަކާ އި ކި ޔަވައި ދި ނުމު ގައި
ދި ވެހި ބަހު ން ސްލައި ޑް ތައް ހަދައި ގެން ކި ޔަވައި ދީފި ނަމަ އެއީ މޮޅު
މީހެ އް ނޫނެވެ. އެންމެ ކު ޑަމި ނުން ފި ހާ ރަތަކަށް އާ މު ދާ ލި ބު މު ން އެ
ވާ ހަކަ ދި ވެހި ބަހު ން ބު ނަންވެސް އަޅު ގަނޑު މެން މި އަދު ލަދު ގަނެއެވެ.
ދެންވާ ނީ ކި ހި ނެއް ތޯ އެވެ؟ ދި ވެހި ބަސް ދަސްކު ރަންވީ ކޮންބޭނުމެއް ގައި
ތޯ އެވެ؟ އެކާ ވީސް ވަނަ ޤަރުނު ނި މެންވާ އި ރަށް ދު ނި ޔޭގައި މީހު ން
ވާ ހަކަދައް ކާ ބަސްތަކު ގެ ތެރެއި ން މައި ގަނޑު ހައެއް ކަ ބަސް
ނޫން އެހެ ން ހު ރި ހާ ބަހެ އް އު ވި ގެން ދާ ނެކަމަށް ބަހާ ބެ ހޭ ބައެއް
މާ ހި ރުން ވި ދާ ޅު ވެފައި ވަނީ މި ހެ ން މި ކަންކަން ވެފައި ވާ ތީ ކަމަށް ވު މަކީ
އެކަށީގެންވާ ކަމެކެ ވެ.
ދެން އޮތީ ދި ވެހި މި މާ އް ދާ ކި ޔަވައި ދި ނުމެވެ. އަދި ވެސް ހަމަ
އެ ދި ވެހި މު ޤައް ރަރެވެ. ބަހު ގެ އަދަބި އް ޔާ ތާ އި ބަހު ގެ ޤަވާ އި ދާ އި ،
ޅެ ންވެރި ކަމާ އި ދެންވެސް ބަހު ގައި ލައް ވާ ފައި ވާ ނަމަ ވާ ހާ ކަމެއް
ވަނީ އެއް ފޮތެއް ގައެވެ. މޮޑު ނު މަސްހު ނި ގަނޑެއް ފަދައި ންނެވެ.
ދު ނި ޔޭގެ އެހެ ން ގައު މު ތަކަށް ނަޒަރު ހި ންގާ ލު މު ން ފެންނަނީ
ޅެ ންވެރި ކަމަކީ ވަކި މާ އް ދާ އެއް ގެ ގޮތު ގައެވެ. ލި ޔު ންތެރި ކަމަކީވެސް
ވަކި ވާ އް ދާ އެއް ގެ ގޮތު ގައެވެ. ނަތީޖާ އަކަށް ވަނީ ބަހު ގެ ތާ ރީ ޚް
ދި ރާސާކު ރަން ބޭނުން ނުވާ ކު އް ޖާ ، މޮޅު ޅެ ންވެރި އަކަށް ވު މަށް
ބޭނުންނަމަ، އެ ފު ރުޞަ ތު ލި ބެ އެވެ. ނުވަތަ ލި ޔު ންތެރި އަކަށް ވާ ން
ބޭނުންނަމަ، ޅެ ންވެރި ކަން ނުކި ޔެވި ޔަސް ލި ޔު ންތެރި އަކަށް ވެވި ދާ ނެ
އެވެ. އެހެ ންނަމަވެސް އަޅު ގަނޑު މެންގެ ކަންހު ރީ ކި ހި ނެއް ތޯ އެވެ.
ރައި ވަރު ދެކެ އެންމެ ފޫ ހި ވާ ކު އް ޖާ ވެސް ދި ވެހި ކި ޔަވާ ނަމަ
ރައި ވަރުގެ ބޯ ދާ ބަސްތަކާ އި ބަސްފު ރޮޅު ން ދަސްކު ރަންޖެހެ އެވެ.
ޅެ ންވެރި ކަމަށް އެއް ވެސް ޝަ ޢު ޤެއް ނެތް ނަމަވެސް އެނޫން ގޮތެއް
ނެތެވެ. ނަތީޖާ އަކަށް ވަނީ ދަރި ވަރުން އެންމެ ”ފޫ ހި “ މާ އް ދާ އަށް
މި ވަރަކު ން އަދި ނުނި މެއެވެ. ސްކޫ ލް މަދަރުސާތަކު ގެ މާ ހައު ލު ން
އަމި އް ލަ ބަސް ބަދަލު ވެގެން ދި އު މެވެ. މި އީ ވި ސްނާލަންޖެހޭ ކަމެކެ ވެ.
ބަހަށް ދޭ ސަ މާ ލު ކަމާ އި ގަދަރަށް ވެސް ބަލައި ލަން ޖެހެ އެވެ.
ޖަމާޢަތުގެ ޚަބަރު 9 ޖު ލައި 2015